

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені А. С. МАКАРЕНКА

ПРОЄКТ

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

Середня освіта

(Українська мова і література. Зарубіжна література)

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за спеціальністю 014 Середня освіта (Українська мова і література)
галузі знань 01 Освіта / Педагогіка

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою Сумського державного
педагогічного університету
імені А.С. Макаренка
протокол № _____

від «____» _____ 2024 року

Голова вченої ради
Ректор _____ Юрій ЛЯННОЙ

Суми 2024

ПЕРЕДМОВА

Освітньо-професійна програма Середня освіта (Українська мова і література. Зарубіжна література) підготовки здобувачів вищої освіти на першому (бакалаврському) рівні за спеціальністю 014 Середня освіта (Українська мова і література) галузі знань 01 Освіта/Педагогіка розроблена та внесена кафедрою української мови і літератури Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка з урахуванням рецензій і пропозицій стейкхолдерів.

Освітньо-професійна програма, розроблена відповідно до Положення «Про освітні програми у Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка», враховує вимоги Закону України «Про вищу освіту», Національної рамки кваліфікацій, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 25 червня 2020 р. № 519 «Про внесення змін у додаток до постанови КМУ від 23.11.2011 р. № 1341»; основні положення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 р. схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988-р зі змінами від 13 грудня 2017 р., наказ № 903; Професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України № 1225 від 29.08.2024 р.

Розроблено робочою групою у складі:

1. **Герман Вікторія Василівна** – кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри української мови і літератури Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка, **гарант ОПП**.
2. **Горболіс Лариса Михайлівна** – доктор філологічних наук, професор кафедри української мови і літератури Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка.
3. **Кириленко Надія Іванівна** – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови і літератури Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка.
4. **Громова Наталія Василівна** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри української мови і літератури Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка.
5. **Рудь Ольга Миколаївна** – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови і літератури Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка.
6. **Гончаренко Світлана Олексіївна**, директор Сумського закладу ЗЗСО І-ІІІ ступенів № 15, учитель української мови і літератури.
7. **Бескорса Ольга Андріївна** – учитель зарубіжної літератури КУ Сумської ЗОШ № 12 імені Б. Берестовського.
8. **Зливко Єлизавета Сергіївна** – здобувачка освіти за спеціальністю 014 Середня освіта (Українська мова і література).

1. Профіль освітньої програми
Середня освіта
(Українська мова і література. Зарубіжна література)
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

за спеціальністю 014 Середня освіта (Українська мова і література) галузі знань
01 Освіта / Педагогіка

1 – Загальна інформація	
Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу	Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка; Факультет іноземної та слов'янської філології; Кафедра української мови і літератури.
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Ступінь вищої освіти бакалавр; Кваліфікація: Бакалавр середньої освіти за предметною спеціальністю Середня освіта (Українська мова і література); Вчитель української мови і літератури. Вчитель зарубіжної літератури.
Офіційна назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма Середня освіта (Українська мова і література. Зарубіжна література) першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта (Українська мова і література) галузі знань 01 Освіта / Педагогіка.
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом бакалавра, одиничний, 240 кредитів ЄКТС, термін навчання 3 роки 10 місяців.
Наявність акредитації	Відсутня.
Цикл/рівень	НРК України – 6 рівень, FQ-EHEA – перший цикл, EQF-LLL – 6 рівень.
Передумови	Повна загальна середня освіта; ОР молодший бакалавр, ОКР молодший спеціаліст. Передумови вступу регламентуються «Правилами прийому на навчання до СумДПУ імені А.С. Макаренка».
Мова(и) викладання	Українська мова.
Термін дії освітньої програми	З 1 вересня 2025 року до впровадження Стандарту вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта (Українська мова і література).
Інтернет-адреса	https://sspu.edu.ua/osvitni-prohramy-rik-vstupu-2025
2 – Мета освітньої програми	
Програма спрямована на підготовку висококваліфікованих, конкурентоспроможних, орієнтованих на демократичні цінності фахівців у галузі освіти, які володіють комплексними, фундаментальними знаннями з предметних спеціальностей українська мова, українська література, зарубіжна література та здатні виконувати складні спеціалізовані завдання й вирішувати практичні проблеми, що характеризуються комплексністю, невизначеністю умов та пов'язані з навчанням української мови, української літератури та зарубіжної літератури в основній школі в умовах реалізації концепції Нова українська школа, на засадах загальнолюдських і національних цінностей особистісно-орієнтованого, діяльнісного, компетентнісного підходів та самоосвіти протягом життя.	
3 – Характеристика освітньої програми	
Предметна область(галузь знань, спеціальність, спеціалізація)	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка Спеціальність 014 Середня освіта (Українська мова і література). Програма передбачає такі компоненти: цикл загальної підготовки (21 кредит, 9 %); цикл професійної підготовки: обов'язкові дисципліни (132 кредити, 55 %); дисциплін вільного вибору (60 кредитів, 25 %); практична підготовка (24 кредити, 10 %); підсумкова атестація (комплексний кваліфікаційний екзамen із української мови і літератури та методики їх навчання; комплексний

	кваліфікаційний екзамен із зарубіжної літератури, методики її навчання та психолого-педагогічних дисциплін (3 кредити ЄКТС, 1 %). Теоретичний зміст предметної області: Сучасні теоретичні засади української мови і літератури, зарубіжної літератури (достатні для формування предметних компетентностей), педагогіки та психології, методики навчання української мови і літератури, зарубіжної літератури (рівень базової середньої освіти), концепції компетентнісного, діяльнісного, проблемного та індивідуального підходу до навчання української мови і літератури, зарубіжної літератури, компетентнісно орієнтовані методи, методичні прийоми, форми організації навчально-пізнавальної діяльності; функціональні властивості мови; лінгвокраїнознавчі особливості; основні поняття теорії літератури; основні поняття теорії мови; сучасна методологія та принципи організації наукових досліджень; практичні рекомендації щодо організації наукових досліджень з мовознавства, літературознавства, методик навчання української мови та літератури, зарубіжної літератури в закладах загальної середньої освіти.
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-професійна програма підготовки бакалаврів має академічну та прикладну спрямованість і зорієнтована на теоретико-практичну підготовку вчителів української мови і літератури, зарубіжної літератури закладів загальної середньої освіти Акцент робиться на здобутті компетентностей у галузі середньої освіти, що формує здатність до виробничої і педагогічної діяльності в закладах загальної середньої освіти.
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Середня освіта в галузі знань 01 Освіта / Педагогіка. Програма ґрунтується на сучасних наукових знаннях про цілі і цінності педагогічної освіти та методики навчання мови і літератури в навчальних закладах, про традиційні та інноваційні підходи до вирішення проблем педагогічної освіти. Професійна освіта в галузі педагогіки та методики викладання української мови і літератури, зарубіжної літератури в закладах загальної середньої освіти. Основний фокус програми – формування конкурентоспроможного фахівця у галузі освіти на основі набуття відповідних компетентностей, здатності до вирішення професійних завдань, які характеризуються невизначеністю, варіативністю та комплексністю умов, що забезпечує можливість подальшої освіти. <i>Ключові слова: освіта, середня освіта, бакалавр освіти, учитель, українська мова, українська література, зарубіжна література, методика навчання мови, методика навчання літератури.</i>
Особливості програми	Особливості освітньої програми полягають у чітко структурованих логічних взаємозв'язках між інтегральною, загальними і фаховими компетентностями та їхньою взаємспрямованістю на здобуття програмних результатів навчання, розвиток соціальних навичок, високого рівня комунікативних компетентностей, із урахуванням новітніх вимог щодо зв'язку теоретичних положень та їхнім застосуванням в освіті через проходження навчальних практик (фольклорно-краєзнавчої, навчальної педагогічної практики в середній школі, навчальної педагогічної практики з української мови і літератури, зарубіжної літератури в середній школі, виробничої педагогічної практики з української мови і літератури, зарубіжної літератури у ЗЗСО). Освітньо-професійна програма поєднує вивчення української мови,

	української літератури, зарубіжної літератури, що відповідає принципам інтегрованого навчання на засадах компетентнісного підходу в Новій українській школі. Ураховує потреби та інтереси стейкхолдерів, історико-культурний потенціал міста й області, є унікальною в Сумському регіоні, спрямована на ставлення до української мови як до інтелектуальної духовної й культурної цінності. Має широкий спектр вибіркового навчальних дисциплін, які постійно оновлюються, що дозволяє враховувати тенденції розвитку освіти, регіональні потреби шкіл та формування індивідуальної траєкторії навчання.
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Випускники програми придатні для навчально-виховної, навчально-методичної діяльності в системі загальної середньої освіти України відповідно до отриманої кваліфікації. Фахівець здатний виконувати професійні роботи відповідно до класифікатора професій ДК 003:2010 та Закону України «Про освіту»: вчитель закладу загальної середньої освіти (КОД КП –2320); закладу спеціалізованої середньої освіти (КОД КП – 2331; 2320); лаборант (освіта) (КОД КП – 3340).
Подальше навчання	Можливість навчання за програмою другого (магістерського) рівня вищої освіти. Набуття додаткових кваліфікацій у системі освіти дорослих.
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Студентоцентроване, проблемно-орієнтоване навчання, самонавчання, навчання в цифровому освітньому середовищі, навчання через практики. Форми навчання: аудиторні (лекційні, практичні), індивідуальні, консультації, дискусії, «круглі столи», ділові ігри, написання та захист курсових робіт з психолого-педагогічних дисциплін, з методики навчання зарубіжної літератури, з методики навчання української мови/літератури, навчальні практики (фольклорно-краєзнавча, навчальна педагогічна практика в середній школі, навчальна педагогічна практика з української мови і літератури, зарубіжної літератури в середній школі), виробнича педагогічна практика з української мови і літератури, зарубіжної літератури у ЗЗСО), науково-дослідна робота, самостійна робота, контрольні заходи, підсумкова атестація. Методи навчання: проблемно-пошукові, дослідницькі, проєктні, інтерактивні (вебінари, тренінги, дистанційні освітні технології), самонавчання, практичні методи навчання (вправи, практичні та дослідні роботи).
Оцінювання	Оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється за системою ЄКТС та національною шкалою. Види контролю: поточний, семестровий, підсумковий, самоконтроль, контроль самостійної роботи студентів. Форми контролю: усне та письмове опитування, заліки, екзамени, тестування, проєкти, есе, виконання творчих завдань, захист звіту з навчальних та виробничих педагогічних практик, підсумкова атестація. Оцінювання навчальних досягнень: 4-рівнева національна шкала – «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»; 100-бальна шкала

	за системою ECTS (A, B, C, D, E, FX, F).
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорій та методів освітніх наук і характеризується комплексністю й невизначеністю педагогічних умов організації освітнього процесу в закладах середньої освіти.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні; формування готовності обстоювати права й свободи українського народу, готовності бути залученими до діяльності у сфері безпеки та оборони України. ЗК 2. Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня. ЗК 3. Здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатоманітність і мультикультурність у суспільстві; здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження. ЗК 4. Здатність діяти автономно, приймати обґрунтовані рішення у професійній діяльності і відповідати за їх виконання, діяти відповідально і свідомо на основі чинного законодавства та етичних міркувань. ЗК 5. Здатність до генерування нових ідей, виявлення та розв'язання проблем, ініціативності та підприємливості. ЗК 6. Здатність використовувати державну мову у професійній діяльності, чітко й аргументовано висловлювати свої думки, міркування, почуття; використовувати одну з іноземних мов для одержання й оцінювання інформації в галузі професійної діяльності; здатність поважати різноманітність і мультикультурність суспільства зі збереженням національної культурної ідентичності. ЗК 7. Здатність до освіти протягом життя, що передбачає здатність визначати і оцінювати власні потреби та ресурси для розвитку компетентностей, застосовувати різні способи розвитку компетентностей, знаходити можливості для навчання і саморозвитку. ЗК 8. Здатність усвідомлювати соціальну значущість своєї майбутньої професії, сумлінно виконувати професійні обов'язки; дотримуватися нетерпимості корупції, академічної доброчесності у взаємодії учасників освітнього процесу та організації всіх видів навчальної діяльності.
Предметні (фахові) компетентності спеціальності (ПК)	ПК 1. Мовно-комунікативна компетентність як здатність забезпечувати здобуття учнями освіти державною мовою, застосовувати когнітивно-дискурсивні вміння у створенні зв'язних монологічних і діалогічних текстів в усній і писемній формах, формувати і розвивати мовно-комунікативні уміння та навички учнів; використовувати знання іноземної мови в освітній і професійній діяльності в умовах реалізації концепції Нова українська школа. ПК 2. Предметно-методична компетентність як здатність : моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів, визначених державними стандартами освіти; формувати та розвивати в учнів ключові компетентності та вміння,

	спільні для всіх компетентностей; здійснювати інтегроване навчання учнів; добирати і використовувати сучасні та ефективні методики і технології навчання, виховання і розвитку учнів; розвивати в учнів критичне мислення; здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання учнів на засадах компетентнісного підходу; формувати в учнів ціннісні ставлення. ПК 3. Інформаційно-цифрова компетентність як здатність: орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності; ефективно використовувати наявні та створювати (за потреби) нові електронні (цифрові) освітні ресурси; використовувати цифрові технології в освітньому процесі; ПК 4. Психологічна компетентність як здатність: визначати і враховувати в освітньому процесі вікові та інші індивідуальні особливості здобувачів освіти, їхній емоційний стан; використовувати стратегії роботи з учнями, які сприяють розвитку їхньої позитивної самооцінки, я-ідентичності; формувати мотивацію учнів та організовувати їхню пізнавальну діяльність; формувати спільноту учнів, у якій поважають і враховують права кожного. ПК 5. Емоційно-етична компетентність як здатність: усвідомлювати особисті відчуття, почуття та емоції, потреби, керувати власними емоційними станами; конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу; усвідомлювати та поцінювати взаємозалежність людей і систем у глобальному світі. ПК 6. Компетентність педагогічного партнерства як здатність: до суб'єкт-суб'єктної (рівноправної та особистісно зорієнтованої) взаємодії з учнями в освітньому процесі; залучати батьків до освітнього процесу на засадах партнерства; працювати в команді із залученими фахівцями, асистентами вчителя для надання додаткової підтримки особам з особливими освітніми потребами. ПК 7. Інклюзивна компетентність як здатність: створювати умови, що забезпечують функціонування інклюзивного освітнього середовища; до педагогічної підтримки осіб з особливими освітніми потребами; забезпечувати в освітньому середовищі сприятливі умови для кожного учня залежно від його індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів. ПК 8. Здоров'язбережувальна компетентність як здатність: організовувати безпечне освітнє середовище, використовувати здоров'язбережувальні технології під час освітнього процесу; здійснювати профілактично-просвітницьку роботу з учнями та іншими учасниками освітнього процесу щодо безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни; формувати в учнів культуру здорового та безпечного життя; зберігати особисте фізичне та психічне здоров'я під час професійної діяльності; надавати домедичну допомогу учасникам освітнього процесу. ПК 9. Проєктувальна компетентність як здатність проєктувати осередки навчання, виховання і розвитку учнів. ПК 10. Прогностична компетентність як здатність: прогнозувати результати освітнього процесу; планувати освітній процес. ПК 11. Організаційна компетентність як здатність: організовувати процес навчання, виховання і розвитку учнів; організовувати різні види і форми навчальної та пізнавальної діяльності учнів, здатність організовувати осередки навчання, виховання й розвитку здобувачів
--	---

	освіти. ПК 12. Оцінювально-аналітична компетентність як здатність: здійснювати оцінювання результатів навчання учнів; аналізувати результати навчання учнів; забезпечувати самооцінювання та взаємооцінювання результатів навчання учнів. ПК 13. Здатність до навчання впродовж життя як здатність визначати умови та ресурси професійного розвитку впродовж життя; взаємодіяти з колегами на засадах партнерства та підтримки, дотримуючись принципів професійної етики. ПК 14. Здатність взаємодіяти зі спільнотами (на місцевому, регіональному, національному, європейському й глобальному рівнях) для розвитку професійних знань і фахових компетентностей, використання практичного досвіду й мовно-літературного контексту для реалізації цілей освітнього процесу в закладах середньої освіти.
7 – Програмні результати навчання	
Знання	ПРЗ 1. Концептуальні наукові та практичні знання в галузях мовознавства та літературознавства, педагогіки й методики середньої освіти, критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері навчання в умовах реалізації концепції Нова українська школа. ПРЗ 2. Знати й розуміти ключові компетентності здобувачів освіти й накрісні вміння, визначені державним стандартами освіти; знати й розуміти вимоги до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти і рівнів сформованості їхніх компетентностей. ПРЗ 3. Знати загальні питання методики та зміст модельних навчальних програм з української мови, української літератури, зарубіжної літератури, методики вивчення окремих тем шкільного курсу української мови та літератури, зарубіжної літератури; знати види, форми, методики оцінювання результатів навчання здобувачів освіти, відстеження їх прогресу в навчанні. ПРЗ 4. Володіти базою вимог законодавства щодо академічної доброчесності й використання об'єктів авторського права, основами безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни, а також правил і рекомендацій зі здоров'язбереження здобувачів освіти; знати закономірності та особливості використання рухової активності для формування здоров'я. ПРЗ 5. Знати та аналізувати методи цілепокладання, планування та проєктування процесів навчання і виховання здобувачів освіти на основі компетентнісного підходу з урахуванням їх освітніх потреб; знати форми організації освітнього процесу, види і форми навчальної та пізнавальної діяльності здобувачів освіти; володіти формами, методами і засобами навчання української мови, української літератури, зарубіжної літератури; знати вимоги, форми й види професійного розвитку вчителя. ПРЗ 6. Знати різні види позакласної роботи з української мови та літератури, зарубіжної літератури. ПРЗ 7. Знати інформаційно-цифрові технології для супроводу освітнього процесу, цифрові середовища, професійні онлайн-спільноти й цифрові ресурси для безперервного професійного розвитку. ПРЗ 8. Знати вікові та індивідуальні особливості учнів, ознаки погіршення їх психоемоційного стану, принципи побудови конструктивної й безпечної взаємодії з учасниками освітнього процесу; інструменти забезпечення інклюзивного навчання та вимоги до особливостей організації освітнього середовища; знати основні

	форми конструктивної взаємодії з батьками в інтересах здобувачів. ПРЗ 9. Знати й розуміти сучасні філологічні та дидактичні засади навчання української мови і літератури, зарубіжної літератури, мовні норми, стилі літературної мови, соціокультурну ситуацію розвитку української мови, особливості використання мовних одиниць у певному контексті. ПРЗ 10. Знати провідні тенденції розвитку літературного процесу в Україні, специфіку його перебігу в культурному контексті, зміст естетичних теорій, методів, напрямів, течій, стилів, жанрів, творів української класики й сучасності у взаємозв'язках зі світовою літературою й культурою.
Уміння	ПРУ 1. Знати, розуміти і демонструвати здатність реалізувати теоретичні й методичні засади навчання української мови і літератури, зарубіжної літератури в базовій школі в умовах реалізації концепції Нова українська школа. ПРУ 2. Використовувати різні методи, форми і засоби для навчання учнів української мови і літератури, зарубіжної літератури; формувати у здобувачів освіти здатність до взаєморозуміння / міжособистісної взаємодії, враховуючи вікові психологічні особливості у процесі навчання; створювати умови для формування і розвитку в здобувачів освіти ключових компетентностей, наскрізних умінь, цілісних ставлень. ПРУ 3. Здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання учнів на засадах компетентнісного підходу; здійснювати педагогічний супровід самовизначення учнів, підготовки до майбутньої професії; організовувати освітнє середовище з урахуванням правил безпеки життєдіяльності, санітарних правил охорони праці; використовувати різні види та форми фізкультурно-оздоровчої активності. ПРУ 4. Отримувати, оцінювати та застосовувати дані в галузі професійної діяльності, у т.ч. із закордонних джерел із дотриманням принципів академічної доброчесності, авторського права. ПРУ 5. Проектувати різні типи уроків, у т.ч. інтегровані, застосовувати конкретну технологію навчання української мови і літератури, зарубіжної літератури, здійснювати розробку річного, тематичного, поурочного планів; проектувати діяльність предметного гуртка, факультативу, створювати елективні курси; аналізувати підручники, посібники, дидактичні матеріали, методичну літературу з метою проектування цілісного навчально-виховного процесу. ПРУ 6. Орієнтуватися в інформаційному просторі, кіберпросторі, критично оцінювати інформацію, використовувати і розробляти нові електронні освітні ресурси; дотримуватися норм професійної етики, мережевого етикету та захищати дані у процесі е-комунікації. ПРУ 7. Розв'язувати практичні завдання різних рівнів складності шкільного курсу української мови і літератури, зарубіжної літератури основної школи. ПРУ 8. Інтегрувати інновації у власну педагогічну практику, адаптувати їх до різних умов освітнього процесу та сучасних вимог до педагогічної діяльності з урахуванням особливостей діяльності закладу освіти, індивідуальних потреб учнів в умовах НУШ; взаємодіяти з учасниками освітнього процесу, враховуючи культурні й особистісні відмінності співрозмовників, принципи недискримінації та поваги до відмінностей. ПРУ 9. Пояснювати особливості розвитку української та зарубіжної

	літератури, специфіку розвитку літературного процесу в Україні в культурному контексті, зміст естетичних теорій, методів, напрямів, течій, стилів, жанрів, твори української класики й сучасності у взаємозв'язках зі світовою літературою й культурою, порівнювати мовні й літературні факти, явища, узагальнювати, визначати їхні подібності й відмінності, фахово оперувати українознавчими поняттями. ПРУ 10. Володіти комунікативною компетентністю з української мови (лінгвістичний, соціокультурний, прагматичний компоненти відповідно до загальноєвропейських рекомендацій із мовної освіти); визначати потреби особистого професійного розвитку та планувати його; удосконалювати й підвищувати власний компетентнісний рівень у вітчизняному та міжнародному контексті; надавати підтримку колегам у вдосконаленні професійної діяльності.
Комунікація	ПРК 1. Використовувати навички ефективної комунікації для досягнення навчальних цілей в освітньому процесі; спілкуватися з учасниками освітнього процесу про мотивацію здобувачів освіти й умови формування мотивації здобувачів освіти до навчання. ПРК 2. Взаємодіяти, ураховуючи культурні й особистісні відмінності співрозмовників, принципи недискримінації та поваги до відмінностей, а також дотримуватися етики спілкування. ПРК 3. Готовність консультувати колег з особливостей в організації освітнього процесу, актуальних питань методики навчання української мови і літератури, англійської мови, донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації з дотриманням професійної етики.
Автономія і відповідальність	ПРА 1. Спроможність нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах; формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти, здатність раціонально планувати час на виконання професійних обов'язків, діяти соціально відповідально та свідомо. ПРА 2. Спроможність керувати проєктами через генерування нових ідей для вирішення складних спеціалізованих завдань і проблем професійної діяльності з урахуванням набутих знань з предметної галузі. ПРА 3. Здатність продовжувати навчання протягом життя зі значним ступенем автономії.
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	Освітньо-професійну програму забезпечують науково-педагогічні працівники, які мають відповідну кваліфікацію, науковий ступінь та/або вчене звання, стаж роботи, результати професійної діяльності яких відповідають вимогам чинних ліцензійних умов. Усі викладачі кафедри проходять підвищення кваліфікації кожні п'ять років, виявляють професійну активність у галузі, що підтверджується статтями, монографіями, навчально-методичними матеріалами.
Матеріально-технічне забезпечення	Приміщення для проведення навчальних занять відповідають санітарним нормам та вимогам правил пожежної безпеки. Наявність матеріально-технічної бази забезпечує проведення всіх видів лабораторної, практичної, дисциплінарної та міждисциплінарної підготовки та науково-дослідної роботи студентів. Забезпеченість навчальними приміщеннями, комп'ютерними

	робочими місцями, мультимедійним обладнанням, лабораторіями, устаткуванням, необхідними для виконання навчального плану. Для проведення практичних і лабораторних робіт, інформаційного пошуку та обробки результатів наявні спеціалізовані комп'ютерні класи з необхідним програмним забезпеченням та необмеженим доступом до інтернет-мережі. Наявні читальні зали із вільним доступом до Інтернет для інформаційного пошуку та обробки результатів, отриманих здобувачами освіти. Наявність іншої інфраструктури відповідно до вимог ліцензійних умов (гуртожитки, їдальня, актовий зал, спорткомплекс, стадіон, медпункт, психологічна служба).
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Навчально-методичне забезпечення охоплює: робочі програми усіх навчальних дисциплін; програми практик; дидактичні матеріали для практичних занять, самостійної та індивідуальної роботи студентів з дисциплін; методичні рекомендації з практик, методичні рекомендації щодо написання курсових робіт. Інформаційне забезпечення включає в себе: наявність навчальної, наукової, науково-методичної літератури, фахових періодичних видань у бібліотеці (у тому числі в електронному вигляді), доступу до баз даних періодичних наукових видань англійською мовою; офіційного веб-сайту навчального закладу. Діє електронний каталог, інституційний репозитарій https://repository.sspu.sumy.ua, надається безпосередній та віддалений доступ до баз даних Scopus, Web of Science, Діє мережа точок Wi-Fi; запроваджено систему електронних кабінетів викладачів та здобувачів вищої освіти, система дистанційного навчання https://dl.sspu.edu.ua на платформі Moodle, електронний журнал, інтернет-сервіс розкладу. Офіційний веб-сайт https://sspu.edu.ua/ містить інформацію про освітні програми, навчальну, наукову і виховну діяльність, структурні підрозділи, правила прийому, контакти, розклад консультацій викладачів кафедри тощо. Здобувачам вищої освіти забезпечений вільний та зручний доступ до робочих програм та інших навчально-методичних матеріалів навчальних дисциплін, а також до електронних інформаційних ресурсів у бібліотеці університету.
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Право на академічну мобільність реалізується: 1) на підставі укладених договорів з вітчизняними закладами-партнерами; 2) із власної ініціативи здобувача вищої освіти, підтриманої адміністрацією закладу вищої освіти на основі індивідуальних запрошень та інших механізмів.
Міжнародна кредитна мобільність	Право на міжнародну академічну мобільність може бути реалізоване: 1) на підставі участі у програмах міжнародної мобільності відповідно до укладених угод; 2) з власної ініціативи здобувача вищої освіти, підтриманої адміністрацією закладу вищої освіти на основі індивідуальних запрошень та інших механізмів.
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Можливе навчання іноземних громадян. Підготовка іноземних громадян може здійснюватися відповідно до чинного законодавства

	України, освітніх стандартів, базується на загальній середній освіті іноземних громадян за національними освітніми стандартами і має самостійний завершений характер.
--	---

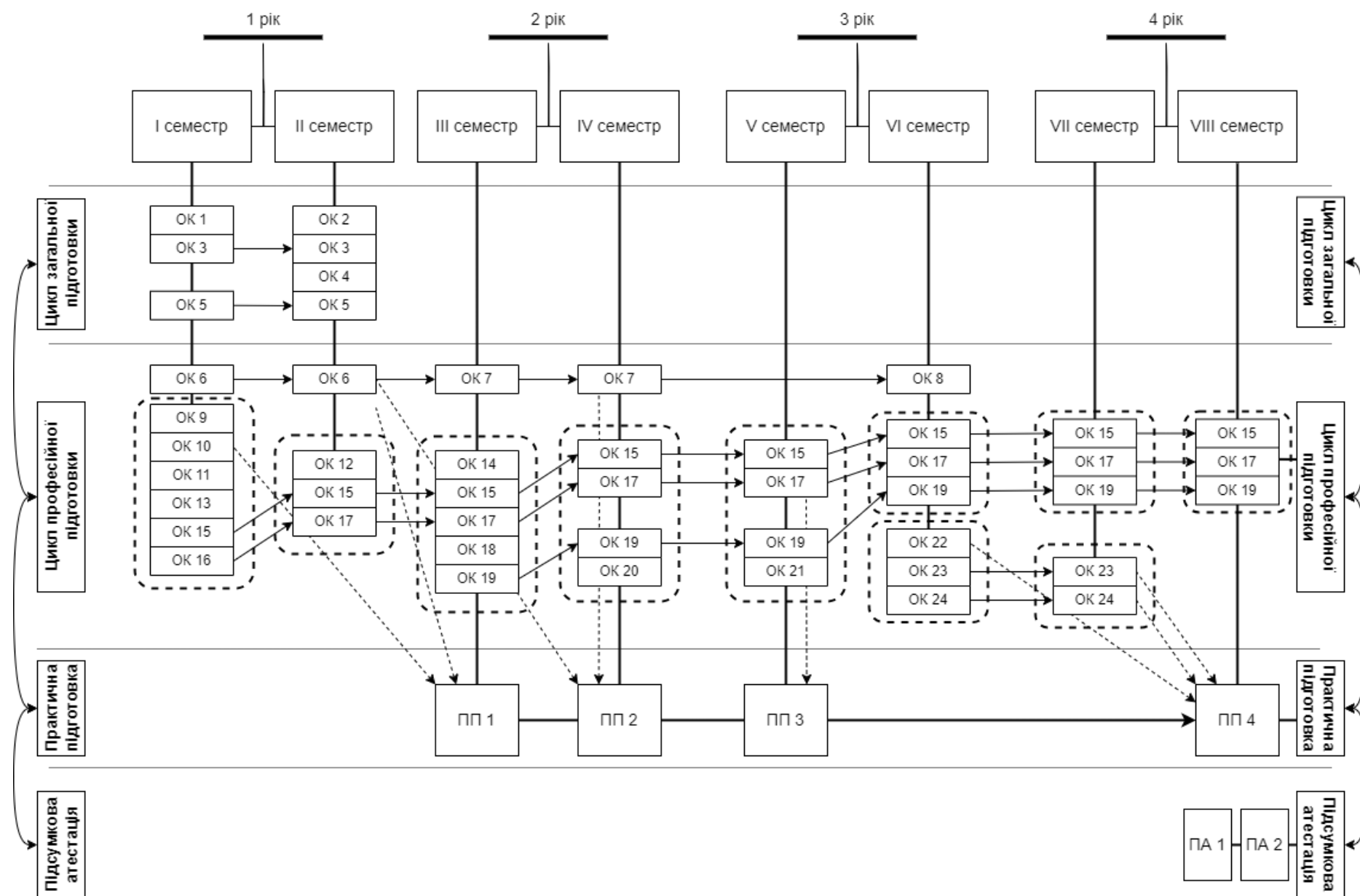
2. Перелік компонентів освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність

2.1. Перелік компонентів ОП

Код п/а	Компоненти освітньої програми	Кількість кредитів	Форма контролю
1	2	3	4
Обов'язкові компоненти ОП			
1.1. Цикл загальної підготовки			
ОК 1	Історія та культура України	4	Екзамен
ОК 2	Інформаційно-комунікативні технології	3	Залік
ОК 3	Англійська мова	7	Заліки
ОК 4	Вікова фізіологія та здоров'я людини	3	Залік
ОК 5	Фізичне виховання	4	Залік
Загальний обсяг обов'язкових компонентів циклу загальної підготовки		21 (630 годин)	
1.2. Цикл професійної підготовки			
ОК 6	Психологія	6	Екзамен
ОК 7	Педагогіка	8	Екзамен
ОК 8	Основи інклюзивного навчання	3	Залік
ОК 9	Вступ до спеціальності	3	Залік
ОК 10	Фольклор	4	Залік
ОК 11	Вступ до літературознавства	3	Залік
ОК 12	Літературне краєзнавство	3	Залік
ОК 13	Фахова українська мова	3	Залік
ОК 14	Старослов'янська мова та історична граматики	3	Залік
ОК 15	Сучасна українська літературна мова	21	Заліки Екзамени
ОК 16	Українська література в контексті світової	3	Залік
ОК 17	Українська література	18	Заліки Екзамени
ОК 18	Антична література	3	Залік
ОК 19	Зарубіжна література	17	Заліки Екзамени
ОК 20	Дитяча література	3	Залік

ОК 21	Культура мовлення вчителя та стилістика	4	Залік
ОК 22	Методика навчання зарубіжної літератури	6	Екзамен
ОК 23	Методика навчання української мови	6	Екзамен
ОК 24	Методика навчання української літератури	6	Екзамен
ОК 25	Курсова робота з психолого-педагогічних дисциплін	3	Залік
ОК 26	Курсова робота з методики навчання зарубіжної літератури	3	Залік
ОК 27	Курсова робота з методики навчання української мови / літератури	3	Залік
Загальний обсяг обов'язкових компонентів циклу професійної підготовки		132 (3960 годин)	
Загальний обсяг обов'язкових компонентів		153 (4590 годин)	
Вибіркові компоненти ОП			
Вибір із загального переліку дисциплін		60 (1800 годин)	
3. Практична підготовка			
ПП 1	Фольклорно-краєзнавча практика	3	Залік
ПП 2	Навчальна педагогічна практика в середній школі	3	Залік
ПП 3	Навчальна педагогічна практика з української мови і літератури, зарубіжної літератури в середній школі	3	Залік
ПП 4	Виробнича педагогічна практика з української мови і літератури, зарубіжної літератури у ЗЗСО	15	Залік
Усього		24 (720 годин)	
4. Підсумкова атестація			
ПА 1	Комплексний кваліфікаційний екзамен із української мови і літератури та методики їх навчання	1,5	
ПА 2	Комплексний кваліфікаційний екзамен із зарубіжної літератури, методики її навчання та психолого-педагогічних дисциплін	1,5	
Усього		3 (90 годин)	
Загальна кількість 240 (7200 годин)			

2.2. Структурно-логічна схема

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Атестація випускників освітньо-професійної програми Середня освіта (Українська мова і література. Зарубіжна література) першого рівня вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта (Українська мова і література) галузі знань 01 Освіта/Педагогіка проводиться у формі комплексного кваліфікаційного екзамену з української мови і літератури та методики їх навчання та комплексного кваліфікаційного екзамену із зарубіжної літератури, методики її навчання та психолого-педагогічних дисциплін.

Під час підсумкової атестації студенти повинні продемонструвати свою здатність і вміння використовувати отримані знання, уміння та сформовані загальнокультурні і професійні компетентності, самостійно вирішувати завдання своєї професійної діяльності, уміти обґрунтовано обирати шляхи вирішення професійних завдань, науково аргументувати і захищати власну точку зору. Екзамени в обов'язковому порядку передбачають оцінку рівня мовленнєвої культури випускника.

Атестація здійснюється відкрито й публічно, завершується виданням документа встановленого зразка про присудження ступеня бакалавра із присвоєнням кваліфікації: Бакалавр середньої освіти за предметною спеціальністю Середня освіта (Українська мова і література). Вчитель української мови і літератури. Вчитель зарубіжної літератури.

4. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми

	ОК 1	ОК 2	ОК 3	ОК 4	ОК 5	ОК 6	ОК 7	ОК 8	ОК 9	ОК 10	ОК 11	ОК 12	ОК 13	ОК 14	ОК 15	ОК 16	ОК 17	ОК 18	ОК 19	ОК 20	ОК 21	ОК 22	ОК 23	ОК 24	ОК 25	ОК 26	ОК 27	III 1	III 2	III 3	III 4	IIA1	IIA2		
ИК	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	
ЗК 1	•				•	•	•	•	•		•				•						•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•			
ЗК 2	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	
ЗК 3	•								•	•	•	•	•	•	•	•	•			•	•	•	•	•	•	•			•	•	•	•	•		
ЗК 4			•			•	•	•					•	•	•	•		•	•		•	•	•	•	•	•	•	•			•	•	•	•	
ЗК 5			•			•	•	•					•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•			•	•	•	•	
ЗК 6	•		•			•	•	•		•		•	•			•	•	•	•	•	•	•	•				•					•	•	•	
ЗК 7	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	
ПК 1	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	
ПК 2			•			•	•		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	
ПК 3	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	
ПК 4						•		•				•										•	•	•	•	•				•		•	•		
ПК 5			•	•		•	•	•	•		•		•								•	•	•	•	•	•			•	•		•	•	•	
ПК 6						•	•	•														•	•	•	•	•					•		•	•	
ПК 7				•		•	•	•						•								•	•	•	•	•				•	•	•	•	•	
ПК 8		•		•	•	•	•	•														•	•	•	•	•				•	•	•	•	•	
ПК 9							•	•								•	•	•	•	•		•	•	•	•	•				•	•	•	•	•	
ПК 10							•	•														•	•	•	•	•	•	•		•		•	•	•	
ПК 11							•															•	•	•	•	•	•	•		•		•	•	•	
ПК 12							•							•	•							•	•	•	•	•	•	•		•	•	•	•	•	
ПК 13	•	•		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
ПК 14										•			•	•		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•									•	

5.Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами освітньої програми

	ОК 1	ОК 2	ОК 3	ОК 4	ОК 5	ОК 6	ОК 7	ОК 8	ОК 9	ОК 10	ОК 11	ОК 12	ОК 13	ОК 14	ОК 15	ОК 16	ОК 17	ОК 18	ОК 19	ОК 20	ОК 21	ОК 22	ОК 23	ОК 24	ОК 25	ОК 26	ОК 27	ПП 1	ПП 2	ПП 3	ПП 4	ПА 1	ПА 2				
ПРЗ 1							•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•			
ПРЗ 2									•		•					•	•	•	•	•			•	•	•		•	•			•	•	•	•			
ПРЗ 3																	•	•	•	•		•	•	•		•	•				•	•	•	•			
ПРЗ 4		•		•	•			•															•	•	•		•	•				•	•	•			
ПРЗ 5										•		•		•	•	•	•	•	•	•		•	•	•	•		•	•				•	•	•			
ПРЗ 6							•			•		•		•	•							•	•	•	•	•	•	•		•			•	•	•		
ПРЗ 7													•	•	•			•	•			•	•	•	•		•	•				•	•	•			
ПРЗ 8				•	•	•	•	•					•		•						•	•	•	•	•	•				•			•	•	•		
ПРЗ 9			•						•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•		•	•	•	•		•	•	•	•		
ПРЗ 10									•	•	•	•	•		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•		•	•	•		•	•	•	•	•		
ПРУ 1									•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•		•	•	•		•	•	•	•	•		
ПРУ 2			•	•		•	•	•									•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•		•			•	•	•		
ПРУ 3													•	•							•	•	•	•	•	•	•	•		•			•	•	•		
ПРУ 4						•	•	•					•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•		•		•	•	•	•	
ПРУ 5							•			•		•			•	•	•	•	•	•		•	•	•	•	•	•	•		•			•	•	•	•	
ПРУ 6	•	•				•	•	•							•						•	•	•	•	•	•	•	•			•		•	•	•	•	
ПРУ 7		•	•											•								•	•	•	•		•	•				•	•	•	•		
ПРУ 8			•											•								•	•	•	•		•	•				•		•	•		
ПРУ 9										•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•				•		•	•	•		•	•	
ПРУ 10													•	•	•						•		•									•	•	•	•		
ПРК 1	•		•	•	•	•	•	•	•		•		•	•	•						•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	
ПРК 2						•	•							•		•	•				•	•	•	•	•	•	•	•		•		•	•	•	•	•	
ПРК 3			•				•			•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
ПРА 1	•			•		•	•	•					•	•	•	•	•				•	•	•	•	•	•	•	•		•		•	•	•	•	•	
ПРА 2	•					•	•		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•		•	•	•	•	•	•	•	•		•	•	•		•	•	•	•	•
ПРА 3	•	•	•	•	•	•	•	•		•		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•		•		•	•	•	•	•